

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2020¹

Versie: uitgebreid verzoek²

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden op hoofdlijnen:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel;
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie;
- het college geeft een toelichting op deze verklaring;
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college.

Voor een verdere toelichting op dit formulier wordt verwezen naar de informatie op de website:

<https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2020>

Wat wordt verwacht van het college en de gemeenteraad?

In de aanvraag geeft het college inzicht in de maatregelen die het heeft getroffen om het tekort te reduceren. Deze aanvraag beoogt, naast de gemeenteraad, ook andere gemeenten inzicht te geven in de maatregelen die het college heeft getroffen om het tekort te reduceren. Immers, de vangnetuitkering is gebaseerd op solidariteit tussen gemeenten: de vangnetuitkeringen worden bekostigd uit het macrobudget van twee jaar na het tekortjaar.

Een belangrijke veronderstelling bij het vangnet is dat gemeenteraad en college regelmatig in gesprek zijn over ontwikkelingen in het bijstandsvolume (bijv. middels kwartaalrapportages). Op dit niveau wordt inhoudelijk gesproken over maatregelen (beleid en uitvoering) om eventuele tekorten te reduceren.

Hieronder verklaart het college maatregelen te hebben getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad wordt gevraagd om in te stemmen met de verklaring van het college. Met deze instemming bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. Het gaat hierbij om de informatiepositie van de gemeenteraad. De gemeenteraad moet in staat worden gesteld om te kunnen beoordelen of er een duidelijke inhoudelijke analyse is gegeven, die betrekking heeft op de gemeente, waaruit blijkt welke maatregelen moeten worden getroffen en wat hiervan het effect is op de reductie van het tekort.

¹ Versie aanvraagformulier d.d. 1 december 2020

² Toelichting voor ambtelijke ondersteuning onderaan dit formulier.

Wat mag de gemeenteraad van het college verwachten?

Per onderdeel (A, B en C) is aangegeven wat de gemeenteraad van het college mag verwachten.

- Onderdeel A: Het college geeft de gemeenteraad via analyse inzicht in de oorzaken van het tekort op de gebundelde uitkering (ook wel BUIG genoemd). Deze analyse kan zowel kwantitatieve als kwalitatieve elementen bevatten.
- Onderdeel B: Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de (interne en externe) maatregelen, met een kwantitatieve en kwalitatieve toelichting waarom die naar verwachting leiden tot een reductie van het tekort.
- Onderdeel C: Het college geeft de gemeenteraad inzicht in welke mate (interne en externe) maatregelen beogen bij te dragen aan het (verder) reduceren van het tekort.
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de planning en control-cyclus ten aanzien van het vangnet.

Bovenstaande informatie staat ook op de website van de VNG³

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college dient het aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2021 hebben ontvangen. Ze beoordeelt de aanvraag procedureel. Dit betekent dat wordt beoordeeld of het college en de gemeenteraad een aantal processtappen hebben doorlopen: het tekort is groter dan de drempelwaarde; het college heeft in de verklaring toegelicht dat maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren en de gemeenteraad heeft ingestemd met de verklaring. De commissie geeft dus geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag. Vervolgens adviseert deze commissie de Minister. Deze adviezen worden in beginsel overgenomen. Gemeenten die interesse hebben in de maatregelen van andere gemeenten, kunnen terecht op de website van de Toetsingscommissie. Hier zijn alle aanvragen gepubliceerd en gerubriceerd naar type maatregel, omvang van de gemeente en omvang van het tekort.

Aan het eind van het aanvraagformulier is een uitgebreide toelichting per vraag opgenomen voor de ambtelijke ondersteuning van het college. Voor een verdere toelichting op dit formulier wordt verwezen naar de informatie op de website:

<https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2020>

³ <https://vng.nl/onderwerpenindex/werk-en-inkomen/participatiewet/nieuws/vangnetuitkering-participatiewet-2020-rol-raadsleden>

1. Verklaring college bij een uitgebreid verzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Getroffen *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Hieronder toont het college de analyse, waaruit volgt wat de oorzaken van het tekort van de gemeente (A1) zijn. Vervolgens wordt de analyse opgenomen van het effect van getroffen maatregelen in voorgaande jaren (A2). Tot slot wordt kort beschreven welke bronnen zijn gebruikt bij de analyse (A3).

A1. Analyse van de oorzaken van het tekort van de gemeente

Het college van de gemeente Dalfsen heeft de gemeenteraad reeds voor 2020 en tussentijds in 2020 geïnformeerd over het verwachte tekort. De gemeenteraad is met de jaarrekening 2020 geïnformeerd over het definitieve tekort.

Sinds 2013 is bij de gemeente Dalfsen jaarlijks sprake van een tekort op het rijksbudget. Inmiddels wordt hiervoor in de gemeente Dalfsen een vaste procedure gevolgd. Het college neemt jaarlijks de voorlopige prognose van het tekort op in de begroting voor het komende jaar en in de perspectiefnota voor de meerjarige begroting. Bij de eerste en tweede bestuursrapportage stelt het college de hoogte van het te verwachten tekort bij op basis van de dan actuele cijfers en prognoses. Het definitieve tekort wordt door het college opgenomen in de jaarrekening.

De gemeenteraad wordt via deze procedures gedurende het jaar steeds geïnformeerd over het verwachte tekort en de uiteindelijke definitieve hoogte van het tekort. De gemeenteraad wordt daarbij geïnformeerd dat voor (een deel van) het tekort een aanvraag voor de vangnetuitkering zal worden ingediend en dat deze aanvraag wordt beoordeeld door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Deze procedure heeft ook voor het tekort over 2020 plaatsgevonden. Bij de 2^e bestuursrapportage in 2020 is de raming bijgesteld op basis van de toen actuele gegevens. De raad is door het college geïnformeerd dat het definitieve tekort bij de jaarrekening van 2020 wordt opgenomen. Dit is bij de jaarrekening 2020 dan ook gebeurd.

Kijkend naar de rekentool Participatiewet 2020 zijn er een aantal factoren die hebben geleid tot hogere kosten en uitgaven dan geraamd in het toegekende rijksbudget.

De huishoudsamenstelling, leeftijdssamenstelling, zorggebruik, herkomst, Human Capital Index en de cijfers in het segment stapeling van problematiek wijken in negatieve zin af van de voorspellingen en daarmee het toegekende budget.

- In het algemeen geldt dat er in de prognoses rekening is gehouden met minder uitkeringsgerechtigden dan daadwerkelijk de situatie in Dalfsen. Kijkend naar de benchmark Werk en Inkomen van Divosa kan worden gesteld dat Dalfsen een lage bijstandsdichtheid kent.

Toch is in het toegekende rijksbudget rekening gehouden met nog minder aantallen. Concreet gaat het om 40 minder uitkeringen (223) dan de daadwerkelijke 263 aantal uitkeringen, wat op een lage bijstandsdichtheid die Dalfsen kent een behoorlijke weerslag kent op het toegekende budget.

- Uit de rekentool blijkt dat met name het aandeel ouderen met een alleenstaandennorm of norm paar met kinderen hoger ligt dan verwacht. Dit zijn de normen met de hoogste financiële bedragen.
- De gemeente Dalfsen kent meer cliënten met zorggebruik dan voorspeld en meegenomen in het toegekende rijksbudget. Dit geldt bovenal voor cliënten met medicijngebruik tegen verslaving, medicijngebruik uit meer dan vier hoofdgroepen, en gebruik van GGZ hulpverlening in het huishouden. Het traject tot uitstroom bij deze groep duurt langer, waarmee er ook meer kosten gemoeid zijn.
- Er zijn in Dalfsen meer cliënten met een andere dan de Nederlandse herkomst, dan is voorspeld en meegenomen in het budget. Met name de groep met een overige Afrikaanse en overige niet-westerse migratieachtergrond wijken in negatieve zin af. Bij deze cliënten is sprake van langere uitkeringsduur met derhalve ook hogere kosten vanwege het feit dat eerst vestiging en inburgering plaatsvinden en vervolgens wordt ingezet op beheersing van de Nederlandse taal voordat uitstroom kan plaatsvinden.
- Er zijn in Dalfsen meer uitkeringsgerechtigden met een lage HCI (Human Capital Index) en met een achtergrond vanuit VSO/Pro scholen, dan in de prognose meegenomen.

Het (nog) niet beheersen van de Nederlandse taal, een lager IQ en fysieke en/of geestelijke gezondheidsproblemen zorgen voor een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Re-integratie naar werk en uitstroom duurt langer, waardoor sprake is van een langere uitkeringsduur en hogere kosten voor re-integratietrajecten.

Oorzaken van de omvang van het tekort –analyse van de financiële stromen en cliëntenbestand

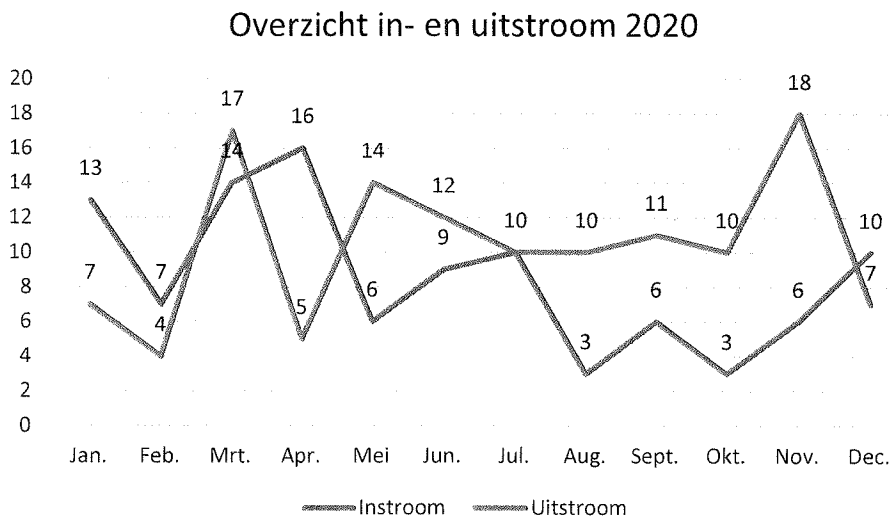
Kijkend naar het tekort en het percentage ten opzichte van het rijksbudget kan de volgende ontwikkeling worden geschetst:

	BUIG budget	Uitgaven PW	Tekort	% tekort	Eigen risico gemeente	Vangnetuitkering
2016	€ 2.703.427	€ 3.108.079	€ 404.652	13%	€ 202.757	€ 201.895
2017	€ 2.969.535	€ 3.499.203	€ 529.668	17%	€ 259.834	€ 269.834
2018	€ 3.327.289	€ 3.550.929	€ 223.640	7 %	€ 195.002	€ 28.638
2019	€ 3.350.361	€ 3.671.212	€ 320.851	10%	€ 286.064	€ 34.787
2020	€ 3.572.310	€ 3.996.866	€ 424.556	11,9%	€ 346.240	€ 78.316

De bestandsontwikkeling over de afgelopen jaren is als volgt:

Bestandsontwikkeling	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
PW	193	199	224	232	218	240	228
IOAW/IOAZ	11	17	23	23	26	25	23
Totaal	206	221	251	259	249	265	251

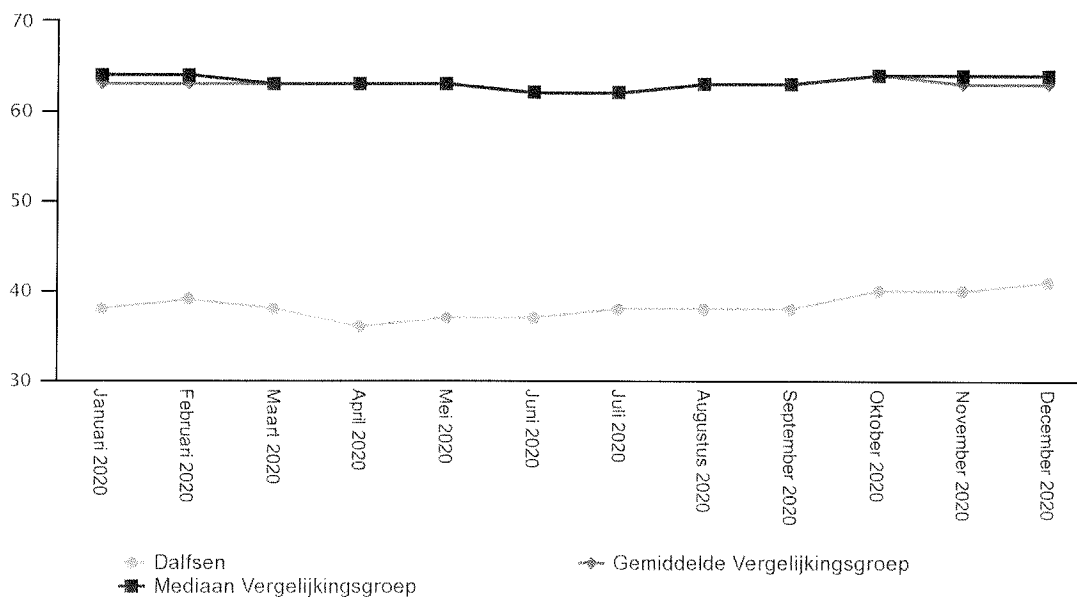
Een specificatie van de in- en uitstroom over 2020 is te zien in onderstaande grafiek:

Te zien is dat het uitkeringenbestand na een flinke toename in 2019 in 2020 fors is afgenomen. Ondanks corona zijn de aantallen uitkeringen eind 2020 weer onder het niveau van voor januari 2020. De redenen liggen zowel in de instroom, die met name 1^e halfjaar van 2020 heeft gepiekt maar in de 2^e helft van 2020 afnam, maar ook in de uitstroom die in de 1e helft 2020 nog werd gerealiseerd en in de 2e helft zich is doorgezet. Hiervoor hebben we ons ook ingespannen: de uitgaven zijn fors toegenomen en daarmee het tekort ook.

Dalfsen doet mee aan de benchmark Werk en Inkomen van Divosa. Daaruit blijkt dat Dalfsen één van de laagste bijstandsdichtheden van Nederland heeft. Ook is de gemiddelde verblijfsduur in de uitkering ten opzichte van andere gemeenten laag.

Gemiddelde verblijfsduur in de uitkering

Hierboven is toegelicht dat in de rekentool een aantal prognoses zijn gedaan die niet overeen komen met de werkelijke situatie in Dalfsen. Daardoor is minder budget toegekend dan noodzakelijk. Daarnaast is sinds enige tijd sprake van een grote afstand tot de arbeidsmarkt bij het zittende bestand. Hierover is ook in eerdere aanvragen vangnetuitkering gerapporteerd. In 2017 is het bestand van de Participatiewet ingedeeld in de categorieën Zorg, Meedoen en Werkfit. Deze geven de mate van afstand tot de arbeidsmarkt aan:

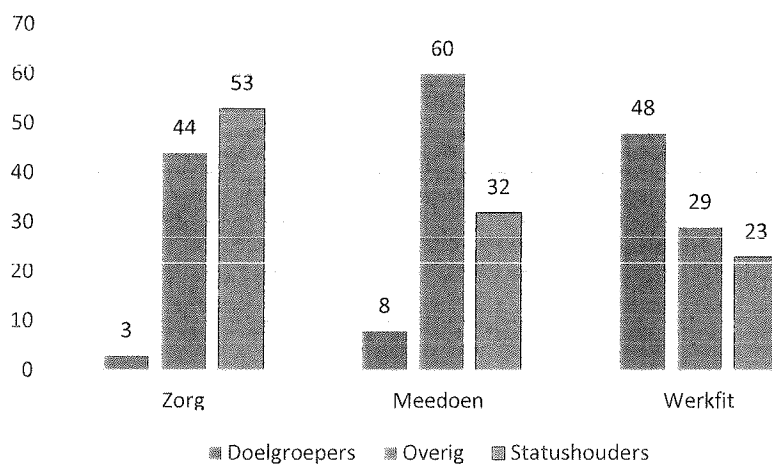
- onder Zorg worden cliënten geschaard waar (nog) geen sprake is van mogelijkheden tot werk,
- onder Meedoen worden cliënten geschaard die maatschappelijk actief zijn of deels werk hebben, maar waarvoor uitstroom niet binnen één jaar wordt verwacht;
- onder Werkfit worden cliënten geschaard waarvan wordt verwacht dat zij binnen één jaar kunnen uitstromen.

De ontwikkeling hiervan is zichtbaar in onderstaande tabel.

Afstand tot de arbeidsmarkt	Zorg	Meedoen	Werkfit
2017	36%	35%	29%
2018	43%	40%	17%
2019	45%	41%	14%
2020	36%	33%	31%

De afstand tot de arbeidsmarkt is teruggedrongen: het aandeel in Zorg en Meedoen is afgenomen en het aandeel Werkfit is toegenomen. Dankzij vernieuwde registraties is ook zichtbaar welke doelgroepen zich waar in het bestand bevinden én wat het verwachte ontwikkelperspectief is.

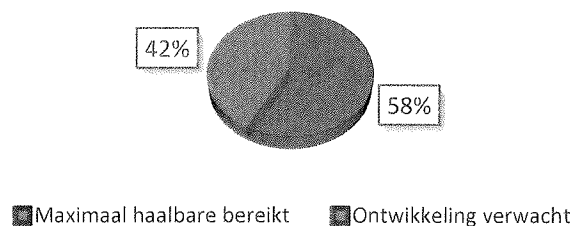
Doelgroepen binnen de Participatiewet (%)

De groep met de grootste afstand tot de arbeidsmarkt wordt met name gevormd door statushouders. Zij starten na aankomst uit het AZC in trede 1, waarbij wordt ingezet op vestiging, inburgering en taalontwikkeling. In de groep werkfit betreft het met name doelgroepers: zij zullen, ondanks indiensttreding bij werkgevers, altijd aan de gemeente verbonden blijven vanwege loonkostensubsidie, jobcoaching en loonwaardemetingen.

Het ontwikkelperspectief voor *het komende jaar* kunnen we inmiddels specificeren naar doelgroep en trede. Over het hele uitkeringsbestand geldt dat we voor ruim 40% ontwikkelperspectief zien voor het komende jaar, zoals weergegeven in onderstaande kolom. Deze 40% zal volgend jaar dus in een hogere trede, en dichterbij uitstroom naar de arbeidsmarkt zitten. Hiervoor zijn wel grote inspanningen op het gebied van re-integratie vereist.

ONTWIKKELPERSPECTIEF KOMENDE JAAR

Samenvattend kunnen we de volgende analyse maken:

- De samenstelling van het BUIG budget laat zien dat rekening is gehouden met gunstiger factoren (minder uitkeringsgerechtigden) in positievere omstandigheden (hoger opleidingsniveau, Nederlandse samenstelling, geen fysieke en/of psychische beperkingen) dan de realiteit is. Dit heeft een negatieve impact op het financiële resultaat.
- Wanneer we Dalfsen vergelijken met andere gemeenten zien we dat Dalfsen een lage bijstandsdichtheid kent: we hebben weinig mensen in de uitkering en de verblijfsduur is behoorlijk korter dan andere gemeenten.
- Ons bestand kenmerkt zich door een grote afstand tot de arbeidsmarkt. We kennen veel statushouders en de groep doelgroepers neemt toe. Daarbij is sprake van een grotere mismatch: het aantal passende vacatures voor de doelgroep neemt af. De vacatures zijn meer en meer ingezet op niveau 3 of 4, terwijl het werkfitte bestand gemiddeld op niveau 1 of 2 zit. Dit zorgt er voor dat er minder passend werk is voor de werkfitte doelgroep. Dit veroorzaakt de toenemende uitgaven aan re-integratie inspanningen. Doorstroom en uitstroom van deze groepen kosten meer inspanning in tijd én investering. We zien echter dat we er in geslaagd zijn de afstand tot de arbeidsmarkt in 2020 te verkleinen en zien dit perspectief ook voor 2021.

A2. Analyse van het effect van getroffen maatregelen in voorgaande jaren

In de afgelopen jaren zijn de volgende maatregelen genomen om het tekort terug te dringen.

1. Verdiepend doeltreffendheids- en doelmatigheidsonderzoek door extern bureau Necker van Naem. In 2019 is een verdiepend doeltreffendheids- en doelmatigheidsonderzoek uitgevoerd naar het re-integratiebeleid van de gemeente Dalfsen. Dit onderzoek is uitgevoerd door bureau Necker van Naem. Effect: Het onderzoek heeft conclusies en aanbevelingen gedaan om de doelmatigheid en doeltreffendheid van de re-integratie te vergroten. Deze conclusies en aanbevelingen zijn overgenomen door het college. Het daarop vastgestelde plan van aanpak om uitvoering te geven aan al de aanbevelingen is eveneens aangenomen door het college. Met een aantal aanbevelingen is in 2019 al een start gemaakt (via de datawerkgroep en het uniformiseren van het re-integratiebeleid). Het plan van aanpak (plan "Grip op Re-integratie") vormt de basis voor 2020 en begin 2021 en wordt onder B verder toegelicht.

2. Stuurgroep Grip op Sociaal domein.

Vanuit de interne stuurgroep Grip op Sociaal Domein die in 2019 van start is gegaan wordt ingezet op het verbeteren van grip op de uitgaven en ontwikkelingen in het cliëntenbestand binnen het sociaal domein. In deze projectgroep is ook Grip op Re-integratie opgenomen. Vandaar uit vormt het plan "Grip op re-integratie" de leidraad voor de uitvoering in 2019 en 2020. Diverse bronnen hebben bijgedragen aan de inhoud van het plan: de speerpunten vanuit het beleidsplan Afstand tot de Arbeidsmarkt, de aanbevelingen van het onderzoek van Necker van Naem en de uitkomsten van de benchmark Werk en Inkomen.

Maatregelen die in 2019 al genomen zijn:

- Leaner en uniform maken van de uitvoering van de Participatiewet: onder andere zijn werkinstructies en richtlijnen gemaakt over de sollicitatie- en arbeidsplicht, de ontheffingen, de reiskosten, en de inzet van een arts ten behoeve van medische keuringen. Dit leidt tot efficiëntere inzet van consulenten en loopbaanbegeleiders waardoor er meer tijd is om cliënten te begeleiden.
- Datawerkgroep: welke effecten willen we meten, wat moeten we daarvoor registreren? Dit heeft geleid tot een helder overzicht van de gewenste management- en sturingsinformatie. In 2020 is dit doorvertaald naar verdere acties en maatregelen.

Effect: de uitvoering van de re-integratie is effectiever en efficiënter ingericht, waarmee tot kostenreductie kan worden gekomen. In 2020 is verder gewerkt aan de uitvoering van dit plan. Dit wordt toegelicht onder onderdeel B.

3. Arbeidsmarktregio Zwolle.

De gemeente Dalfsen maakt actief deel uit van de Arbeidsmarktregio Zwolle. Vanuit de arbeidsmarktregio wordt gewerkt in subregio's. In gezamenlijk verband met 14 gemeenten wordt gewerkt aan realisatie van de afgesproken speerpunten. Een aantal speerpunten zijn de realisatie van garantiebannen, gezamenlijke werkgeversbenadering, transparantie van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt. De werkgeversbenadering heeft een extra impuls gekregen door het subregionaal bewerken van de arbeidsmarkt. Hierin werkt Dalfsen samen met Ommen, Hardenberg, Raalte en het UWV.

Effect:

- Afstemming en aansluiting tussen speciaal/praktijkonderwijs met de gemeente (Schakel-Makelpool). Daarmee worden leerlingen na de schoolperiode doorgeleid naar werk, al dan niet met hulp van loonkostensubsidie en jobcoaching. Gemiddeld genomen hebben jaarlijks 10 jongeren bemiddeling van de gemeentelijke consulent en/of de gemeentelijke loopbaanbegeleider nodig. De instroom van deze leerlingen in de uitkering is daarmee minimaal.
- Realisatie van garantiebannen waar regionaal gezamenlijk in wordt opgetrokken.
- Gezamenlijk Expertisepunt Social Return on Investment: regionaal is er een eenduidige aanpak SROI ingeregeld waardoor de totale contractwaarde waarop SROI van toepassing is, is toegenomen. Hier profiteren ook Dalfser kandidaten van.
- Gezien de enorme kloof tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt (de mismatch) heeft het Werkgeversservicepunt (WSP) ingezet op planmatiger en meer gefocust werken. De adviseurs van het WSP hebben in 2018 plannen gemaakt gericht op de thema's banenafpraak, stathouders en de mismatch in de arbeidsmarkt. Deze zijn in 2019 uitgewerkt. Daarnaast is in 2019 focus aangebracht op 4 branches (Zorg & Welzijn, Horeca & Recreatie, Transport & Logistiek, Techniek) en zijn verschillende banenmarkten georganiseerd. Voor wat betreft stathouders is ingezet op het delen van succesverhalen.

4. Plan van aanpak “Thuis in Dalfsen”.

Dit plan is specifiek gericht op de statushouders. Ten behoeve van de extra instroom is een extra consulent aangetrokken die zich richt op deze groep. Enerzijds richt dit zich op inburgering, anderzijds op doorstroom en uitstroom naar werk. Effect: De uitstroom van statushouders is mede daardoor, en door het afronden van inburgeringstrajecten, ook toegenomen.

5. Deelname aan de benchmark Werk en Inkomen van Divosa.

Vanuit deze deelname worden de regionale bijeenkomsten bezocht waarin input gehaald kan worden voor de uitvoering van de Participatiewet. Effect: de analyses en rapportages geven verder inzicht in de effecten van het re-integratiebeleid en hebben input gegeven voor aanpassing van werkwijzen en beleid.

6. Kadernota en beleidsplan “afstand tot de arbeidsmarkt”

In dit beleidsplan zijn speerpunten benoemd die rechtstreeks uit de resultaten van de benchmark en de benchmarkbijeenkomsten zijn voortgekomen, zoals blijvende aandacht voor jongeren, meer aandacht voor re-integratie bij ouderen en vrouwen, en betere monitoring in systemen ten behoeve van beter datagericht kunnen werken. De Participatieraad is betrokken bij de totstandkoming van de kadernota en het daaruit voortvloeiende beleidsplan. Effect: Deze documenten geven koers en richting aan de uitvoering Participatiewet.

7. Projectplan re-integratie 2017 en 2018.

De maatregelen in dit plan zijn met name gericht op het vergroten van de effectiviteit van de re-integratie. Het bestand is ingedeeld in de categorieën Zorg, Meedoen en Werkfit. Ook zijn er workshops ontwikkeld om de kansen op de arbeidsmarkt te vergroten (workshop E-portfolio, workshop solliciteren en de workshop werkfit). In 2018 is de weekdate geïntroduceerd als vast onderdeel in de uitvoering van de Participatiewet. Het is een wekelijks overleg van een half uur waarin consulenten, loopbaanbegeleiders en de netwerker vacatures, cliënten, knelpunten en successen bespreken. Effect: Vraag en aanbod komt hiermee dichterbij elkaar en daarnaast geeft het een beter beeld in waar de mismatch precies ligt. Met de ontwikkeling van workshop is een beter passend aanbod gecreëerd voor de werkzoekendendienstverlening.

8. Participatieraad

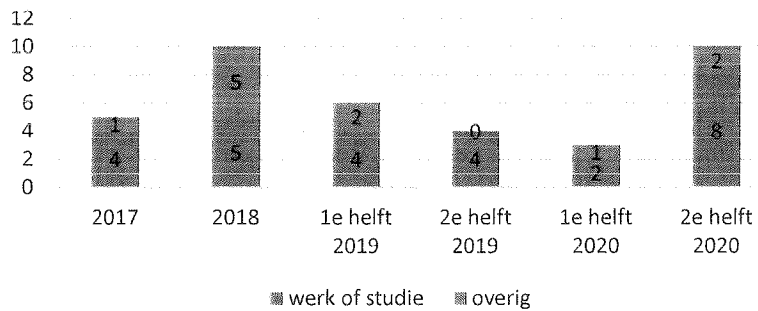
De participatieraad van de gemeente Dalfsen is betrokken bij de totstandkoming van de kadernota (2018), beleidsplan (2019) “afstand tot de arbeidsmarkt” en het plan “Thuis in Dalfsen” voor de statushouders. Daarnaast wordt zij bijgepraat over de stand van zaken en tussentijdse evaluaties hierin en geeft zij advies over het vervolgtraject. Effect: door actieve betrokkenheid van de Participatieraad wordt externe advisering geborgd en kunnen signalen uit de samenleving nog beter worden opgepakt en geïmplementeerd in de werkwijze.

Effecten

De maatregelen van de afgelopen jaren hebben zich gefocust op herschikking van taken tussen consulenten en loopbaanbegeleiders, uniform maken van werkafspraken, betere afstemming onderling, en betere aansluiting van de werkzoekendendienstverlening op de werkgeversdienstverlening. Uiteindelijk is dit ook zichtbaar in de cijfers: er is meer uitstroom, ook in de doelgroepen, we kijken beter naar de mogelijkheden van de cliënt en we zijn in staat om mensen die langdurig in de uitkering zitten, te laten uitstromen naar werk.

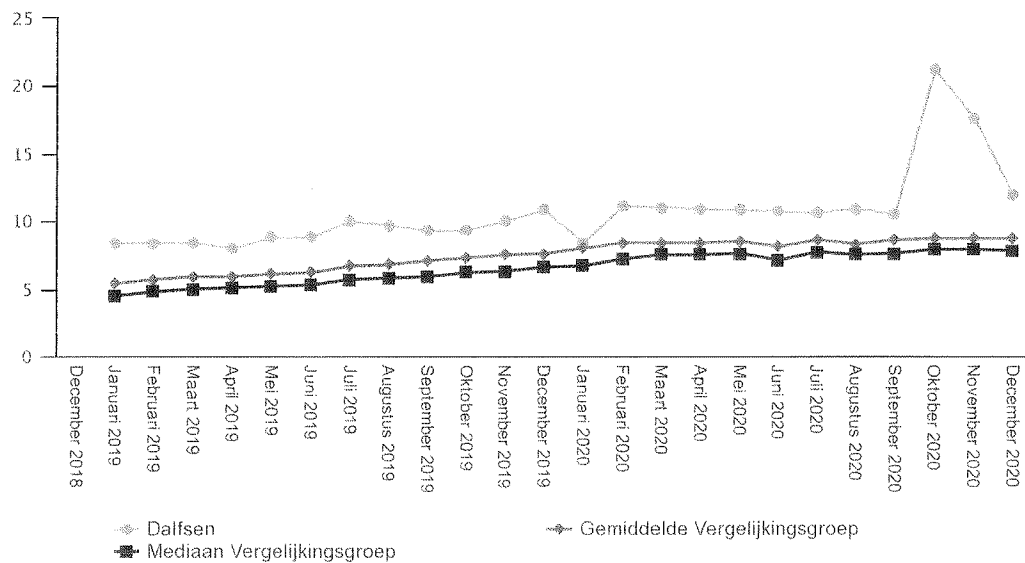
Uitstroom	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
PW	82	106	86	95	98	83	119
IOAW/IOAZ	8	6	5	9	4	5	4

Duurzame uitstroom statushouders

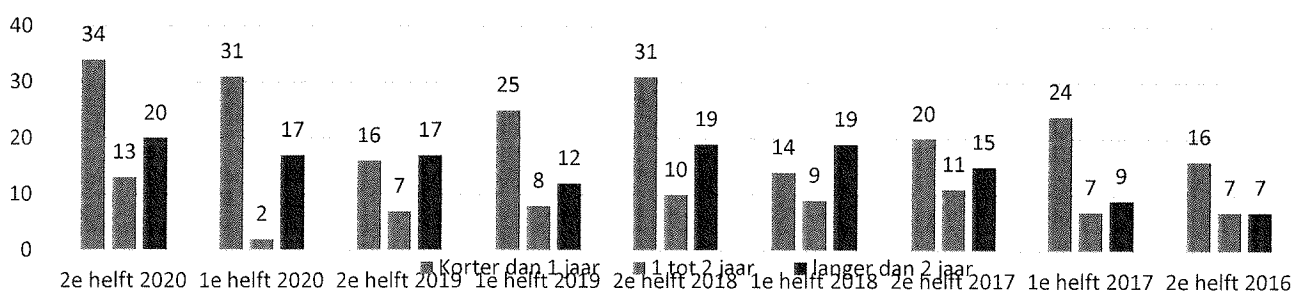

De ontwikkeling van verstrekte loonkostensubsidies sinds 2019 een sterk stijgende lijn die zich ook in 2020 heeft voortgezet, ook gezien de verhouding met andere gemeenten.

Volume loonkostensubsidies Particuliere wett ten opzichte van het volume BIJG

Duur uitkeringsperiode van uitstroom

Samenvattend kan worden geconcludeerd dat de maatregelen uit voorgaande jaren effect hebben en dat Dalfsen, ook in vergelijking met de benchmark Werk en Inkomen, goede resultaten behaald als het gaat om het creëren van uitstroom en de doorstroom van mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt. In onderdeel B van deze aanvraag worden de nieuwe maatregelen toegelicht die in 2020 getroffen zijn om de effectiviteit van de re-integratie te vergroten en de instroom te beperken.

A3. Gehanteerde bronnen die bij de analyse (A1) zijn gebruikt.

Voor de analyse als weergegeven onder A1 is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

- Gemeentelijke gegevens en analyses: Suite, Lias, Dashboard Lias, de halfjaarsrapportage Sociaal Domein, rapportages Stuurgroep Grip op Sociaal Domein.
- Externe bronnen: benchmark Werk en Inkomen van Divosa, arbeidsmarktanalyse UWV, informatie en analyse uit de SWO tool en het verdeelmodel, onderzoek Necker van Naem.

B. Getroffen interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren.

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne (B1) en externe maatregelen (B2) zijn getroffen om een bijdrage te leveren aan de verdere tekortreductie. Bij B2 wordt aan de hand van drie vragen beschreven hoe de consultatie van de externe partij of externe bron heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen.

B1. Beschrijving getroffen interne maatregelen

Zoals in onderdeel A is verwoord is gestart met Grip op Sociaal Domein en is het uitvoeringsplan Grip op Re-integratie vastgesteld door het college en de raad. Grip op Sociaal Domein. De conclusies en aanbevelingen van Necker van Naem gaven aanleiding om in 2020 verder in te zetten op de basis: goede registraties, zodat daarop goede sturings- en managementinformatie gerealiseerd kan worden.

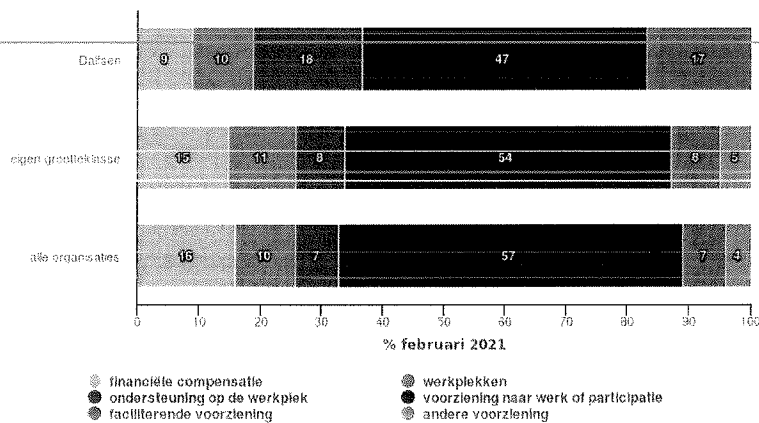
Vanuit de datawerkgroep is in 2019 gewerkt aan verbetering van de sturingsinformatie. In het 2^e kwartaal van 2020 is het werkproces geactualiseerd en wordt het huidige cliëntenbestand geregistreerd conform de nieuwe registratiewijze. De nieuwe instroom wordt vanaf oktober 2020 volgens de nieuwe afspraken geregistreerd. Daarmee is beter inzicht gekregen in de doelmatigheid van de re-integratie.

We hebben inzicht in de afstand tot de arbeidsmarkt van de verschillende doelgroepen, het verwachte ontwikkelperspectief per trede en per doelgroep, en de ingezette instrumenten per trede en per doelgroep. Daarnaast is er een tool ontwikkeld in Lias, waarin de nieuwe cijfers maandelijks worden geüpdatet, zodat de verantwoordelijk ambtenaren tussentijds steeds inzicht hebben in de ontwikkelingen en kunnen bijsturen waar nodig. Verder is de ontwikkeling in gang gezet waarbij ook de uitgaven aan de registraties gekoppeld kunnen worden.

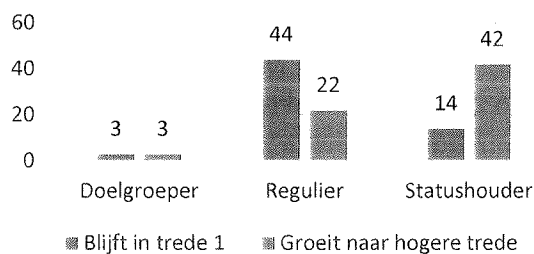
In het 1^e half jaar van 2021 gaat ook de financiële vertaalslag gemaakt kan worden: welk budget wordt nu voor welke doelgroepen, in welke treden, en aan welke trajecten ingezet? Dit inzicht geeft nieuwe sturingsinformatie. De stuurgroep Grip op Sociaal Domein monitort de voortgang van het uitvoeringsplan Grip op Re-integratie.

Ter illustratie zijn hieronder een drietal grafieken opgenomen met de inzet van trajecten, en het inzicht in het ontwikkelperspectief per doelgroep per trede.

Grafiek: procentuele verdeling naar gebruik per type voorziening

Ontwikkelperspectief per doelgroep vanuit trede 1 (in aantallen personen)

Ontwikkelperspectief per doelgroep vanuit trede 5 (in aantallen personen)

B2. Beschrijving getroffen externe maatregelen

Elke getroffen maatregel wordt beschreven met de naam van de maatregel, een omschrijving van de maatregel en gevolgd door de antwoorden op elk van de volgende drie vragen t.a.v. die maatregel:

- a) Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?
- b) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?
- c) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?

1. VNG: pilot EVA

VNG ontwikkelt samen met gemeenten twee gidsen om instrumenten voor de werkzoekende- en werkgeversdienstverlening eenvoudig en eenduidig inzichtelijk te maken. Eva is een digitale ondersteuningstool, die gemeentelijke organisaties zelf kunnen vullen met lokale instrumenten die bijdragen aan maximaal meedoen en/of de begeleiding naar werk. Door middel van filters en zoekfuncties, kunnen professionals in één oogopslag zien welke instrumenten beschikbaar zijn voor een specifieke werkzoekende. Naast maatwerk, faciliteert Eva ook beleidsmatige verbeteringen door het aanbod inzichtelijk en transparant te maken. Er wordt zichtbaar of het instrumentenaanbod optimaal is hoe deze instrumenten worden beoordeeld door de professionals.

Dalfsen doet mee aan de pilot EVA: ons aanbod werkzoekendendienstverlening is groot en breed, voor de verschillende doelgroepen. Om consulenten te ondersteunen is EVA een goede tool en draagt bij aan methodisch werken. Het instrument geeft overzicht: welke trajecten zijn er, passend bij welke klant en in welke trede of situatie. In 2020 is gestart met de voorbereidingen op deze pilot, het in kaart brengen van ons aanbod en de inrichting van de digitale tool. De digitale instrumentengids wordt naar verwachting 1^e halfjaar 2021 in gebruik genomen.

2. VNG: pilot Dennis

VNG ontwikkelt samen met gemeenten twee gidsen om instrumenten voor de werkzoekende- en werkgeversdienstverlening eenvoudig en eenduidig inzichtelijk te maken. Dennis is een website met doorklikmogelijkheden naar de arbeidsmarktregio's. Door middel van filters kunnen professionals in één oogopslag zien welke lokale, regionale en landelijke instrumenten op het gebied van werkgeversdienstverlening van toepassing zijn voor een specifieke werkzoekende. Doordat de instrumenten openbaar zijn, kunnen arbeidsmarktregio's elkaars aanbod inzien en elkaar inspireren. De ambitie is Dennis op termijn ook beschikbaar te stellen aan werkgevers.

Met de arbeidsmarktregio Zwolle doet Dalfsen mee aan implementatie van Dennis. Daarmee willen we bijdragen aan harmonisatie van de werkgeversdienstverlening. We merkten dat we weliswaar het beleid in de arbeidsmarktregio hebben geharmoniseerd, maar dat de uitvoering in elke gemeente net anders is. Dit draagt niet bij aan goede Werkgeversdienstverlening. Deelname aan Dennis helpt ons hierbij, versterkt de werkgeversdienstverlening en draagt daarmee bij aan uitstroom van clienten.

3. Actieplan corona, Arbeidsmarktregio Zwolle

Vanuit het Werkgeversservicepunt is, ook vanuit Dalfsen, ingezet op ondersteuning van de getroffen werkgevers en werklozen. Het regionale actieteam Werk richt zich op de werkzoekenden, daarin wordt samengewerkt met Groei vooruit (vanuit de Human Capital Agenda), Randstad, UWV en het leerwerkloket. Vanuit het actieteam Werk wordt ingezet op het bereiken van inwoners met een

kortdurende WW uitkering, jongeren, inwoners waarvan het WW recht bijna afloopt en kwetsbare doelgroepen. Doel is deze zo snel mogelijk door te geleiden naar werk. De BOOC is de regionale brigade die zich richt op werkgevers. Hierin wordt samengewerkt met Kennispoort regio Zwolle en VNO NCW. Vanuit zowel het actieteam Werk, de BOOC als onze eigen organisatie Dalfsen zijn belacties geweest naar werklozen (WW-ers) en werkgevers om hen te attenderen op regelingen als Tozo en NOW, de Human Capital Agenda en geïnformeerd over lokale mogelijkheden als schuldhulpverlening, bijstand, en GGD Suicidepreventie. De Human Capital Agenda heeft zich in 2020 doorontwikkeld en bestaat inmiddels uit 2 platforms: Upgrade jezelf (voor werkgevers) en Groei vooruit (voor werknemers en werkzoekenden). Beide platforms bieden mogelijkheden voor advies en financiering van bij- en omscholing. Ook vanuit de gemeente Dalfsen maken inwoners en werkgevers gebruik van deze mogelijkheden. De gemeente Dalfsen participeert actief in de Booc, het actieteam Werk en het Werkgeversservicepunt en heeft financieel ook bijgedragen aan de Human Capital Agenda. Het actieplan corona zet in op het voorkomen van werkloosheid en instroom in de uitkering.

4. *Base to Work*

Zoals eerder aangegeven kent Dalfsen een groot aantal statushouders. De doorstroom en uitstroom naar de arbeidsmarkt gaat langzamer vanwege taal- en cultuurachterstanden en vergt intensieve begeleiding. Om hier een versnelling in aan te brengen is na een presentatie van het bedrijf besloten om de samenwerking aan te gaan met Base to Work. In 2020 en 2021 worden 15 kandidaten uit de gemeente Dalfsen begeleid richting duurzame participatie in de arbeidsmarkt en zetten zij stappen richting werk. Tijdens het traject staat persoonlijke aandacht centraal. Door middel van sportcoaching en sociale activering wordt ritme gecreëerd en het netwerk vergroot. De deelnemers zullen kennis op doen van de Nederlandse arbeidsmarkt en alles wat daarmee samenhangt, en uiteindelijk worden de deelnemers begeleid richting werk of studie.

5. *Benchmark Divosa*

Door deelname aan de benchlearnbijeenkomst van de benchmark Werk en Inkomen leren we van andere gemeenten. Naar aanleiding van een sessie over arbeidsontheffingen is onze werkwijze aangepast: we weken namelijk af van de hoeveelheid ontheffingen ten opzichte van andere, vergelijkbare gemeenten. We kijken beter naar de mogelijkheden van de client en hebben registraties aangepast, hetgeen heeft geleid tot minder ontheffingen.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de *verdere* tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect. Ook wordt aangegeven hoe het effect van de maatregelen zal worden gemonitord.

C1. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

1. Grip op Sociaal Domein/ Grip op Re-integratie

Doelstelling van Grip Op is het verbeteren van grip op de uitgaven en ontwikkelingen in het cliëntenbestand binnen het sociaal domein. Vanuit het plan van aanpak Grip op Re-integratie wordt gestuurd op de volgende effecten:

- Versterking van de beheersing en sturing
- Transformatie in processen en uitvoering

- Transformatie van aanbod en inhoud

Onderdeel van het plan is het verbeteren van data en het beter aansluiten op de P&C cyclus. Daarmee ontstaat meer zicht op de effectiviteit van re-integratie waarna waar nodig verdere maatregelen getroffen kunnen worden. De aanbevelingen van Necker van Naem zijn in dit plan opgenomen.

Met de uitvoering van deze aanbevelingen worden verbeteringen verwacht op het gebied van doelmatigheid en doeltreffendheid. Monitoring vindt plaats via de stuurgroep Grip op Sociaal Domein.

2. Datawerkgroep re-integratie

De datawerkgroep is onderdeel geworden van het plan van aanpak Grip op Re-integratie. De effecten staan hierboven genoemd.

3. Necker van Naem

Doelstelling is het verbeteren van de doelmatigheid en doeltreffendheid van de re-integratie. De aanbevelingen zijn opgenomen in het plan Grip op Re-integratie en staat hierboven vermeld.

4. Beleidsplan Afstand tot de Arbeidsmarkt

Het beleidsplan ‘afstand tot de arbeidsmarkt’ kent de volgende doelstellingen:

- Maximale participatie van personen met een uitkering;
- Ontwikkeling van het aantal uitkeringen conform landelijk gemiddelde;
- 30% van de instroom stroomt binnen 12 maanden weer uit naar werk;
- Niet meer dan 25% van het aantal uitkeringsgerechtigden zit langer dan 4 jaar in de uitkering;
- Het aantal personen met een Beschut Werk indicatie eind 2020 is 5 (conform landelijke opgave);
- Het aantal garantiebanen is conform de baanafsprak in de Arbeidsmarktregio Zwolle.

Via de halfjaarsrapportages en de bestuursrapportages informeert het college de gemeenteraad over de behaalde resultaten.

5. Arbeidsmarktregio Zwolle

Vanuit de Arbeidsmarktregio worden de volgende doelstellingen nagestreefd:

- Realisatie van de garantiebanen;
- Gezamenlijke werkgeversbenadering;
- Transparantie vraag en aanbod (via gebruik Sonar en WBS);
- Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt door de SchakelMakelpool, verminderde instroom van jongeren in de uitkering;
- Subregionale samenwerking;
- SROI inzetten waar mogelijk.

Monitoring vindt plaats via de Arbeidsmarktregio.

6. Base to Work:

In 2020 en 2021 worden 15 kandidaten uit de gemeente Dalfsen begeleid richting duurzame participatie in de arbeidsmarkt en zetten zij stappen richting werk.

7. VNG pilot EVA

In 2021 is de digitale ondersteuningstool Eva geïnstalleerd en in gebruik genomen, hetgeen bijdraagt aan methodisch werken in de uitvoering.

8. VNG pilot Dennis

In 2021 zijn de re-integratieinstrumenten van de Arbeidsmarktregio Zwolle geharmoniseerd en wordt stapsgewijs gewerkt aan implementatie en inrichting van Dennis.

9. Actieplan corona, arbeidsmarktregio Zwolle

Het actieplan corona zet in op het voorkomen van werkloosheid en instroom in de uitkering.

10. Het plan van aanpak voor statushouders "Thuis in Dalfsen" kent onder andere de volgende doelstellingen:

- Minimaal 75% van de statushouders die 6 maanden of langer woonachtig zijn in Dalfsen doet vrijwilligerswerk, een taalstage, of heeft een baan of werkervaringsplek;
- Eind 2020 is minimaal 40% van de statushouders die hier drie jaar of langer woont, uit de bijstand gestroomd.

11. Benchmark Werk en Inkomen, Divosa

Vanuit de benchmark vergelijk we de gegevens met andere gemeenten. Dit geeft aanleiding om werkprocessen aan te passen waardoor de re-integratie wordt verbeterd. De kwaliteit van dienstverlening wordt hiermee verbeterd hetgeen moet leiden tot minder instroom en meer (en snellere) uitstroom.

C2. De wijze waarop het effect van de maatregelen wordt gemonitord.

Bovengenoemde maatregelen worden op verschillende wijzen gemonitord.

Stuurgroep Grip op Sociaal Domein:

De wethouders sociaal domein hebben zitting in de stuurgroep. De rapportages worden tevens informerend aan het Directieteam en het college aangeboden. In de stuurgroep vindt monitoring plaats van:

- Uitvoeringsplan Grip op Re-integratie
- VNG pilot EVA

Halfjaarsrapportages en bestuursrapportages gemeente Dalfsen

- Uitvoeringsplan Grip op Re-integratie
- Beleidsplan Afstand tot de Arbeidsmarkt
- Base 2 Work
- Plan van aanpak Thuis in Dalfsen

Portefeuillehoudersoverleg Arbeidsmarktregio Zwolle

- Actieplan corona
- VNG pilot Dennis

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris. De ondertekening is volledig indien de naam van de gemeente en de naam van de ondertekenaar zijn ingevuld, de datum is ingevuld en de handtekeningen zijn gezet.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Dalfsen verklaart dat het voor 15 augustus 2021 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

Datum: 22-06-2021

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar: Sabine v. Gelfen

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar: E. van Lente

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben.

Met de instemming van de gemeenteraad stelt de gemeenteraad vast dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, de getroffen interne en externe maatregelen, het beoogde effect van deze maatregelen en de bijdrage die deze samen leveren om het tekort verder te reduceren.

De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. Het is geen vereiste dat de gemeenteraad het eens is met de getroffen maatregelen.

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2021.

De gemeenteraad van de gemeente Dalfsen stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Ondertekening in dit formulier is een vereiste. Het is niet toegestaan om ter vervanging van onderstaande handtekeningen het gemeenteraadbesluit in te voegen of mee te sturen. De ondertekening is volledig indien de naam van de gemeente en de naam van de ondertekenaar zijn ingevuld, de datum is ingevuld en de handtekeningen zijn gezet.

Datum: 22-06-2021

Ondertekening

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar: E. van Lente

De griffier,

Naam van de ondertekenaar: J. Leegwater

Toelichting op het aanvraagformulier bij het uitgebreide verzoek voor de ambtelijke ondersteuning van het college

Voor de juistheid en de beoordeling van de aanvraag is het niet toegestaan dat u het format van de pagina's met de vragen en ondertekening aanpast.

U vindt in deze toelichting

- Hoe verloopt de aanvraagprocedure?
- Waarom zijn er twee versies van dit formulier?
- Hoe is het aanvraagformulier opgebouwd?
- Hoe uitgebreid moet het aanvraagformulier worden ingevuld en is hier een extern bureau bij nodig?
- Toelichting per vraag
- Wet- en regelgeving, relatie met Sisa verantwoording
- Ondersteuning vanuit Divosa
- Toelichting op begrip 'externe maatregel' en voorbeeld van goede beantwoording

Op de website www.toetsingscommissievp.nl kunt u meer informatie vinden over de vangnetuitkering.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2020 dient uiterlijk op 15 augustus 2021 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken, die na 15 augustus 2021 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Waarom zijn er twee versies van dit formulier?

Van dit formulier bestaan twee versies: 'basisverzoek' en 'uitgebreid verzoek'. De versie die u moet gebruiken is afhankelijk van het volgende:

- indien uw gemeente zowel over 2018 als over 2019 geen vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'basisverzoek'.
- indien uw gemeente over 2018 en/of over 2019 wel een vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'uitgebreid verzoek'.

De verklaring van het college verschilt tussen een 'basisverzoek' en een 'uitgebreid verzoek'.

De tool op de website ondersteunt u bij het aanvraagproces: "Tool toegang, berekening en keuze formulier vangnetuitkering Participatiewet"

Hoe is het aanvraagformulier opgebouwd?

De vangnetaanvraag bestaat uit twee gedeelten:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring
2. De instemming van de gemeenteraad

Onderdeel 1 bestaat uit vier onderdelen: A, B, C en D. Het gaat om de verklaring van het college (onderdeel D) en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag kunt u het antwoord invoegen. Om te verduidelijken wat de commissie van u verwacht, staan er verschillende tussenkopjes. U kunt eventueel tabellen of grafieken invoegen. U kunt aangegeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. ~~U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag.~~ Hieronder wordt per vraag aangegeven wat verwacht wordt van de beantwoording.

Daarna dient in onderdeel 2 de gemeenteraad te tekenen voor zijn instemming met de verklaring van het college. Dit mag niet worden vervangen door het in- of toevoegen van een gemeenteraadsbesluit.

Hoe uitgebreid moet het aanvraagformulier worden ingevuld en is hier een extern bureau bij nodig?

Het uitgangspunt van de aanvraag van de vangnetuitkering is dat elke gemeente – ongeacht het aantal inwoners – zelfstandig de aanvraag moet kunnen voorbereiden en indienen. Dat betekent dat het naar het oordeel van de commissie niet nodig zou moeten zijn om een extern bureau te betrekken bij het invullen van het aanvraagformulier. . Daarbij wordt benadrukt dat het aan het lokale bestuur is hoe uitgebreid de vragen in het aanvraagformulier worden beantwoord, mits deze vragen duidelijk worden beantwoord. De beantwoording van de vragen in het aanvraagformulier is verplicht. Dat geldt niet voor de suggesties in de onderstaande toelichting. Op de pagina 'beoordeling en advisering' over de VU 2020 wordt een en ander verder toegelicht.

Toelichting per vraag

Het college van de tekortgemeente verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Alle vragen moeten worden beantwoord. Hieronder staat een toelichting bij vraag A, B en C. Hieronder staan suggesties bij vraag A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld.

Onderdeel A

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt een analyse van de oorzaken van het tekort beschreven (**onderdeel A1** Hieronder wordt verstaan: 'een analyse van de ontwikkeling van de uitgaven en de oorzaken daarvan.' Deze analyse dient specifiek in te gaan op de situatie in de eigen gemeente of de eigen arbeidsmarktregio. De analyse dient cijfermatig te worden onderbouwd, zodat duidelijk is op basis waarvan de conclusies over de oorzaken worden getrokken, , anders wordt niet voldaan aan het vereiste.

Daardoor krijgt de gemeenteraad voldoende inzicht in de analyse, waardoor het voor de gemeenteraad transparant wordt gemaakt waarop de verklaring van het college is gebaseerd. Daarnaast geeft de analyse andere gemeenten inzicht in de oorzaken van het tekort en de inspanningen van de gemeente om dit tekort te beperken. Navolgbaarheid is van belang met het oog op de onderlinge solidariteit tussen gemeenten en deze kan andere gemeenten ook helpen om lering uit te trekken.

Geef bij **onderdeel A2** een analyse van het effect van maatregelen die zijn getroffen in voorgaande jaren.

Geef bij **onderdeel A3** een korte algemene beschrijving van de gehanteerde bronnen die bij de analyse (A1) zijn gebruikt. Onder bronnen kan worden verstaan: gemeentelijke gegevens en analyses; gemeentelijke beleidsdocumenten waarin analyses zijn opgenomen; benchmarks van de gemeente in relatie tot andere gemeenten; de informatie en analyse uit de SEO-tool gebaseerd op de informatie uit het verdeelmodel; UWV-rapportages; onderzoeksrapporten et cetera.

Het is nadrukkelijk de bedoeling om deze beschrijving op hoofdlijnen te houden. Het is dus niet wenselijk of noodzakelijk om per oorzaak of maatregel de gehanteerde bronnen aan te geven.

Suggesties bij de beantwoording van A

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welke moment het college heeft gesignaleerd dat opnieuw een tekort zou ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij ook gebruik maken van de rekentool Participatiewet 2020⁴ en/of de Benchmark van Divosa⁵.
- U kunt nagaan wat de eventuele gevolgen van de Coronacrisis zijn en wat dit betekent voor de verschillende oorzaken van het tekort, zoals deze worden beschreven in de analyse.

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2019/10/21/rekentool-participatiewet-2020>

⁵ www.divosa.nl/diensten/divosa-benchmark

Onderdeel B

Inleiding

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn getroffen om een bijdrage te leveren aan de verdere reductie van het tekort.

Bij onderdeel A2 is een analyse gegeven van de bijdrage van de maatregelen in voorgaande jaren aan de reductie van het tekort.

Bij B worden de uitkomsten van deze analyse expliciet meegenomen en vertaald naar de maatregelen. Dat houdt in dat als blijkt dat het effect van sommige maatregelen (sterk) achterblijft bij het verwachte effect, dat de betreffende maatregelen dan niet terugkomen in de maatregelen voor dit jaar. Andersom als er sprake is van een grote bijdrage van bepaalde maatregelen, ligt het voor de hand deze maatregelen, waar nodig en mogelijk, te intensiveren. Het is de bedoeling om dit onderdeel op hoofdlijnen te beschrijven en alleen waar nodig en mogelijk van gedetailleerde informatie te voorzien.

Onderdeel B bestaat uit 2 onderdelen:

- B1. Beschrijf de getroffen interne maatregelen onder B1.
Onder interne maatregelen worden alle getroffen maatregelen verstaan die niet tot stand zijn gekomen door externe consultatie, maar door de gemeente zelf.
- B2. Beschrijf de getroffen externe maatregelen, waarbij ook wordt beschreven hoe de consultatie van de externe partij of externe 'schriftelijke' informatie heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen.

Hieronder staat toegelicht wat wordt bedoeld met 'getroffen externe maatregelen'.

Wat wordt verwacht van de beschrijving van de getroffen externe maatregelen?

Van het college wordt verwacht duidelijk te beschrijven hoe externe consultatie heeft plaatsgevonden en hoe deze consultatie heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen. Omschrijf hoe een externe maatregel tot stand is gekomen. Hieruit moet blijken dat het college actief externe consultatie heeft verricht om te komen tot deze externe maatregel en hoe dit heeft geleid tot het treffen van de externe maatregel(en) voorafgaand aan het moment van indiening door het college.

Beschrijving getroffen externe maatregelen

Per getroffen maatregel dient eerst de naam en de omschrijving van de maatregel te worden gegeven, gevolgd door de antwoorden op de volgende drie vragen:

- a) Wat is (zijn) de externe bron(nen) (partij of 'schriftelijke' informatie) voor deze maatregel geweest?
- b) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?
- c) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?

Alle drie de vragen dienen te zijn beantwoord, zodat een duidelijk inzicht wordt geboden dat hier sprake is van 'externe maatregel(en)'. Onderaan dit formulier staat in de **bijlage** een verdere toelichting op deze vragen en een voorbeeld van een duidelijke beschrijving.

Suggesties bij de beantwoording van B

- U kunt waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen aangeven.
- U kunt bij de getroffen maatregelen aangeven welke overwegingen hebben geleid tot het treffen van deze maatregelen en welke bronnen bij die afwegingen zijn gebruikt.
- U kunt bij het antwoord aangeven of gebruik gemaakt is van de volgende tool(s):
 - de rekentool SEO
 - de benchmark Divosa
 - de tool "informatie over eerdere aanvragen", te vinden via de gelijknamige pagina "Informatie over eerdere aanvragen". Met deze tool kunnen aan de hand van kenmerken van gemeenten (grootteklasse, omvang tekort en arbeidsmarktregio) vergelijkbare gemeenten worden gevonden, waarbij direct zichtbaar wordt welke maatregelen deze gemeenten hebben getroffen. Dit kan nuttig zijn bij het oriënteren op de externe maatregelen.
- U kunt in uw antwoord bij voorkeur onderscheid maken tussen eerder getroffen maatregelen (voorafgaande jaren) en nieuwe (nog te treffen, lopende het jaar tot indiening).
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan en waaraan uw gemeente een extra bijdrage levert. In het geval van externe maatregelen dient ook sprake te zijn van externe consultatie.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten met de andere onderdelen in het sociale domein benoemen.
- U kunt nagaan wat de eventuele gevolgen van de Coronacrisis zijn, welke maatregelen de gemeente om die reden extra heeft getroffen.

Onderdeel C

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de verdere tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect (C1).

Ook wordt aangegeven op welke wijze het effect van de maatregelen zal worden gemonitord (C2).

Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage aan* de reductie van het tekort.

In de regelgeving staat dat het college verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen. Het tekort verder reduceren betekent dat het college

inzichtelijk maakt dat het maatregelen heeft getroffen waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan het verder reduceren van het tekort ten opzichte van voorgaande jaren. Verder reduceren kan ook worden geïnterpreteerd als maatregelen die een reducerend effect hebben op de stijging van de uitgaven. Dus wordt hier verwacht om inzichtelijk te maken dat maatregelen zijn getroffen waarmee het college verwacht/beoogt de eerdere bijdrage aan de neerwaartse trend te vervolgen.

De beschrijving van de effecten van maatregel kan per maatregel of per groep van maatregelen worden beschreven, afhankelijk van de beschikbare informatie en de aard van de maatregel.

Bij voorkeur worden de effecten kwantitatief beschreven als hiervoor de informatie beschikbaar is.

Indien het niet mogelijk is om de effecten te kwantificeren, volstaat het kwalificeren van de effecten.

De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate waarin de maatregelen een bijdrage leveren aan het reduceren van het tekort en geeft ook geen oordeel over de mate van tekortreductie. De commissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag C. Het college geeft vervolgens aan op welke wijze de effecten worden gemonitord. Aan de wijze van monitoring worden geen verdere eisen aan gesteld. Het is dus aan het college en de gemeenteraad hoe de monitoring precies wordt ingericht. De enige eis is dat de wijze van monitoring beschreven wordt onder vraag C2.

Onder monitoring wordt verstaan het volgen van de resultaten van de getroffen maatregelen in relatie tot de verwachte opbrengsten, zodat op grond van deze informatie bijstelling van het beleid en de uitvoering van maatregelen mogelijk is. De monitoring kan fijnmazig per maatregel of per totaalpakket van maatregelen worden uitgevoerd.

De monitoring kan specifiek gericht zijn op het domein van de Participatiewet of de andere onderdelen van het sociaal domein. Ook kan dit onderdeel uitmaken van een reguliere maand- of kwartaalrapportage. De monitorinformatie kan vervolgens worden gebruikt om de gemeenteraad te informeren en ook kan deze informatie worden gebruikt bij een analyse van het volgend jaar (zie vraag A1).

Het is aan het college en de gemeenteraad om de wijze van monitoring te bepalen die het beste aansluit bij het kunnen volgen van de uitgavenontwikkeling en zo een bijdrage levert aan de tekortreductie.

Suggesties bij de beantwoording van C

- Geef inzicht in de redenering op basis waarvan het college verwacht dat het tekort verder reduceert met de onder B genoemde maatregelen.
- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.
- U hoeft geen onderscheid te maken tussen beoogd effect van interne maatregelen en beoogd effect van externe maatregelen.

- U kunt nagaan wat de eventuele gevolgen van de Coronacrisis zijn, welke maatregelen de gemeente om die reden extra heeft getroffen en welk effect hiermee wordt beoogd.

Wet- en regelgeving en ondersteuning

Wet- en regelgeving

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring van het college voor een basisverzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring van het college voor een uitgebreid verzoek kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevenden in het Sociaal Domein, zal periodiek bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast wordt de Benchmark door Divosa ondersteund en heeft Divosa een factsheet maatregelen uitgegeven.

Ook heeft Divosa bijgedragen aan het beschikbaar komen van een tool waarin de aanvragen van de afgelopen drie jaar zijn verwerkt. De tool en aanvragen worden per VU-jaar op de website van de Toetsingscommissie gepubliceerd. Zie hiervoor de rubriek: informatie over eerdere aanvragen.

Bijlage: Toelichting op externe maatregel

Een voorbeeld⁶ van een duidelijke beschrijving is:

Maatregel 1. Bevorderen ondernemerschap

- A) De externe bronnen voor deze maatregel zijn geweest:
 - a. Een rapport van Radar Advies: Werkzame bestanddelen van parttime ondernemen, dec 2019
 - b. Achterbanraadpleging ZZP Nederland, mei 2020
 - c. Divosa, innoveren van het BBZ, november 2020
- B) Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe bron?
Het inzicht dat investeren in begeleiding van en naar zelfstandig ondernemerschap bijdraagt aan het verkleinen van het bijstandstekort.
- C) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?
De maatregel die getroffen is om meer capaciteit beschikbaar te stellen. Hiermee kunnen naar schatting 45 bijstandsgerechtigden extra naar zelfstandige ondernemerschap worden begeleid en wordt tevens in 20 gevallen vroegtijdige beëindiging van zelfstandig ondernemerschap zoveel mogelijk voorkomen.

Toelichting op de drie vragen.

1. *Wat wordt verstaan onder een externe bron(nen): externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?*

Een externe partij is een persoon of organisatie buiten de grenzen van de gemeente.

- Een veelgestelde vraag is of in geval van een gemeenschappelijke regeling (ISD of RSD) de consultatie als extern wordt aangemerkt. Het antwoord hierop is, dat in geval van een gemeenschappelijke regeling (ISD of RSD) er sprake is van een gemeenschappelijk beleid en uitvoering voor alle aangesloten gemeenten. Dat betekent dat consultatie van gemeenten die onderdeel uitmaken van een gemeenschappelijke regeling niet als extern wordt gezien.
- Dit ligt anders voor een SW-bedrijf omdat hier ook sprake kan zijn van privatisering, waardoor verantwoordelijkheden en bevoegdheden anders kunnen worden belegd. Om die reden wordt consultatie van het SW-bedrijf wel gezien als externe consultatie.
- Onder externe 'schriftelijke' informatie wordt alle informatie verstaan die vastgelegd is in een document of een digitale drager (website, bestand etc.) en voortkomt uit een bron buiten de grenzen van de eigen gemeente respectievelijk ISD of RSD. Deze externe informatie dient dan wel ook informatie te bevatten over het effect en de aanpak van deze maatregel. Anders is raadpleging van de partij van wie de informatie komt noodzakelijk.

⁶ Dit voorbeeld is genomen uit een aanvraag VU 2018, met de daarbij behorende data.

2. *Wat heeft de externe consultatie opgeleverd?*

Welk inzicht bij de gemeente is gekregen door die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?

Hier wordt beschreven welk inzicht door consultatie van die externe partij of externe 'schriftelijke' informatie is gekregen bij de gemeente, dat geleid heeft tot het treffen van de externe maatregel?

o *Wat wordt verstaan onder consultatie van een externe partij of externe 'schriftelijke' informatie?*

Onder consultatie wordt verstaan het raadplegen van een externe bron (partij of 'schriftelijke' informatie) buiten de gemeente respectievelijk ISD of RSD. Dat kan het raadplegen van een externe partij zijn, maar het kan ook het raadplegen van externe 'schriftelijke' informatie zijn, mits deze ook informatie over de toepasbaarheid (effect, uitvoerbaarheid en aanpak etc.) omvat, anders is het inwinnen van advies bij de betreffende gemeente noodzakelijk.

Voorbeelden van externe consultatie zijn onder andere:

- *gebruik maken van goed werkende maatregelen van andere gemeenten;*
- *gebruik maken van beleidsplannen e.d. van gemeenten en op basis daarvan inwinnen van advies over deze maatregelen (zoals werkwijze, uitvoering en effect etc.);*
- *inwinnen van advies bij andere gemeenten;*
- *gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, bijeenkomst van Divosa;*
- *gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking Divosa;*
- *gebruik maken van de signalen op basis van de SEO-tool;*
- *gebruik maken van de publicatie van aanvragen van eerdere jaren en de betreffende tools op de website van de toetsingscommissie en op basis daarvan inwinnen van een advies over deze maatregelen (zoals werkwijze, uitvoering en effect etc.);*
- *advies van een extern adviesbureau voor het nemen van extra maatregelen;*
- *onder voorwaarden kunnen samenwerking met en uitvoering door een externe partij ook onder externe consultatie vallen. Dat is alleen het geval indien de consultatie duidelijk is beschreven en deze vervolgens leidt tot een maatregel, zie ook onder punt 3 externe maatregel.*

Het inschakelen van een externe voor het opstellen van de aanvraag, is géén externe maatregel.

In geval van consultatie van een groep van externen, bijvoorbeeld bij het voorleggen van een beleidsplan, volstaat het aangeven van de betrokken externen en de uit deze groepsconsultatie opgedane inzichten en tot welke (groep van) maatregelen dit heeft geleid.

3. *Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze 'consultatie'?*

Dit is een beschrijving van een getroffen externe maatregel.

Hierna volgen nog enkele toelichtingen over de externe maatregel (n.a.v. veelgestelde vragen):

- Wat wordt verstaan onder een *maatregel*?
 - Onder een maatregel wordt verstaan: een besluit over hoe iets wordt opgelost of veranderd.
- Met 'externe' maatregel wordt bedoeld: een maatregel die is getroffen naar aanleiding van externe consultatie.

Onder voorwaarden gelden de volgende externe maatregelen ook:

- Het samenwerken met een externe partij voldoet als 'externe maatregel' mits binnen deze samenwerking consultatie heeft plaatsgevonden. Beschrijf duidelijk op welke wijze de consultatie in deze samenwerking heeft geleid tot de getroffen maatregel.
 - Het uitvoeren van een maatregel door een externe partij voldoet pas als 'externe maatregel' indien deze maatregel is getroffen naar aanleiding van consultatie van een externe partij (dat kan de uitvoerende partij zijn). Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt.
-
- Wat wordt verstaan onder een *getroffen* externe maatregel.
 - Dit is een externe maatregel die voor het tijdstip van indiening van de aanvraag door het college, de gemandateerde directeur en/of de wethouder is getroffen.
 - Onder het treffen van een maatregel wordt verstaan dat het besluit is genomen en waarvan de uitvoering in gang is gezet.
 - *Moet het steeds een nieuwe (aanvullende) maatregel zijn?*

Van het college wordt verwacht om te analyseren wat de oorzaken zijn van het tekort, wat hieraan inmiddels is gedaan en wat hiervan de effecten per jaar zijn. En vervolgens of het, in dat licht, al dan niet nodig is om tot extra maatregelen te komen ten einde het tekort verder te reduceren.

Die afweging is aan het lokaal bestuur. Het college dient wel de gemeenteraad inzicht te verschaffen over deze afweging. Deze afweging dient dan ook in dit onderdeel te worden beschreven.

In alle gevallen dient het college externe maatregelen te nemen. Dat kunnen ook, afhankelijk van de hiervoor genoemde afweging, bestaande maatregelen zijn, die in hun effect meerjarig doorlopen. Om die reden staat "aanvullende" tussen haakjes.
 - *Hoeveel getroffen externe maatregelen zijn vereist?*

Het is aan het lokaal bestuur om te bepalen hoeveel maatregelen moeten worden getroffen om het tekort verder te reduceren. Dat houdt in dat de toetsingscommissie nagaat of één dan wel meerdere externe maatregel zijn getroffen. Het is aan het college en de gemeenteraad om na te gaan of en te beschrijven dat de getroffen maatregelen tezamen het tekort verder reduceren (zie onderdeel effecten).